

Onderzoek verwerking telefoonnummers bij de waarneming van het CBS door de FG van het CBS.

5.1.2.e

FG CBS

projectnummer Klik en typ projectnummer
 Klik en typ sector
 12 november 2020

samenvatting Klik en typ de samenvatting
trefwoorden Klik en typ de trefwoorden

1. Inleiding

In de waarneemstrategie van het CBS is voorzien dat respondenten gebeld moeten kunnen worden. Het CBS heeft echter geen eigen bronnen met telefoonnummers. Om telefoonnummers te verkrijgen is contact gezocht met externe marktpartijen. De vraag is echter of deze externe marktpartijen de telefoonnummers legitiem verwerken. Op het moment dat het antwoord hierop neen is, mag het CBS deze data niet verwerven.

In deze nota wordt in het kort het proces binnen het CBS en bij de externe databronnen geschetst. Met de externe databronnen zijn geheel conform AVG contracten en verwerkersovereenkomsten afgesloten. Hier zit niet het probleem.

2. Conclusie

De policy van het CBS een pro-active houding t.o.v. de AVG uit te stralen: Het CBS wil boven iedere twijfel verheven, de privacygevoelige data juist verwerken.

De uitspraken van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) zijn redelijk helder:

Wat ook niet als een gerechtvaardigd belang kwalificeert, is bijvoorbeeld: het enkel dienen van zuiver commerciële belangen, winstmaximalisatie, het zonder gerechtvaardigd belang volgen van het gedrag van werknemers of het (koop)gedrag van (potentiële) klanten, etc.

Bijna alle marktpartijen beroepen zich echter op de grondslag Gerechtvaardigd belang. Toch treedt de AP niet duidelijk op tegen dergelijke marktpartijen. Een eerste aanzet is misschien de casus met de Tennisbond, resulterend in een boete van 800.000 euro. Maar deze casus is niet helemaal vergelijkbaar¹.

Door gebruik te maken van externe databronnen, waarover ook intern CBS grote twijfel bestaat of de data binnen deze bronnen rechtmatig zijn verkregen c.q. verwerkt, loopt het CBS risico's:

1. Boete AP voor de externe marktpartij (en CBS?);
2. Betrokkenen klagen: hoe komt het CBS aan mijn telefoonnummer?

Beide type risico's en zeker de eerste kunnen leiden tot een aanzienlijke imagoschade voor het CBS.

3. Het proces in het kort

Het CBS laat telefoonnummers verzamelen van steekproefeenheden per statistisch onderzoek indien in het proces telefonische of face-to-face benadering voorzien is. Dit gebeurt op basis van een verwerkersovereenkomst met twee externe partijen, de Verwerkers. Gegevens welke het CBS heeft ontvangen van de BRP worden per onderzoek aan beide Verwerkers verstrekt onder strikte geheimhouding. De Verwerker verrijkt deze bestanden met telefoonnummers voor zover bekend. Het verrijkte bestand wordt weer aan het CBS verzonden. Het CBS gebruikt deze telefoonnummers voor dit specifieke onderzoek op moment dat telefonisch contactgezocht wordt met de steekproefpersoon. Na afloop van het onderzoek worden de bestanden verwijderd op afgesproken termijnen. Bij herhaalonderzoeken bij dezelfde steekproefpersoon blijven de telefoonnummers bewaard tot afloop gehele onderzoek. Dit is bijvoorbeeld het geval bij EBB, waarbij dezelfde personen tot maximaal vijf keer worden benaderd over een periode van vijf kwartalen. Indien een steekproefpersoon later voor een ander onderzoek benaderd moet worden, dan vindt er een nieuwe telefoonnummerverrijking plaats.

De Verwerker kan op verschillende manieren de steekproefbestanden verrijken.

1. Per opdracht van het CBS zoekt de Verwerker extern, bijvoorbeeld via internet, naar bijbehorende telefoonnummers.
De Verwerker heeft daarmee geen telefoonnummers in eigen beheer en kan onder de grondslag (CBS-wet) van het CBS werken.

¹ In die zin dat de Tennisbond een beter verhaal lijkt te hebben dat de marktpartijen waar we het hier over hebben.

2. De Verwerker heeft een eigen database met NWA, telefoonnummers. De Verwerker koppelt deze 'eigen' nummers aan de van het CBS ontvangen steekproefeenheden. Voor dit type verwerking heeft de Verwerker een eigen grondslag nodig om de eigen database te kunnen verwerken (opslaan, bewaren). Het koppelen kan weer onder de grondslag van het CBS. Grondslagen voor verwerking zijn conform opgave Verwerker : Toestemming (a, artikel 6 AVG) en Gerechtvaardigd belang (f, artikel 6 AVG)
3. Een mix van deze methoden is natuurlijk ook mogelijk².

4. Bevindingen

1. Contractueel verwijdert de Verwerker de steekproefbestanden en de verrijkingen na levering aan het CBS. Hiervan wordt geen bevestiging gevraagd.
2. De Verwerker geeft aan dat niet alle telefoonnummers op basis van grondslag Toestemming (a, artikel 6 AVG) worden verwerkt. De Verwerker geeft ook aan dat de Toestemming niet altijd op de juiste manier uitgevraagd wordt (opt out ipv opt in). Er wordt ook gebruik gemaakt van grondslag Gerechtvaardigd belang (f, artikel 6 AVG).
3. Er is in het algemeen discussie binnen EU of grondslag f een rechtmatige grondslag is voor commercieel gebruik. De AP vindt van niet maar treedt niet op.
4. Het CBS verwerkt ook telefoonnummers van steekproefpersonen welke responderen via internet voor aanvang van telefonische en/of face-to-face waarneming en waarbij het telefoonnummer dus achteraf niet nodig blijkt te zijn. Dit geldt daarmee ook voor de uitvraag bij de Verwerkers.
5. De Verwerkers geven aan dat er discussie is met de AP. Een gerechtelijke toets op de boete van de AP bij de Tennisbond wachten zijn af. De Tennisbond heeft de ledenadministratie verkocht voor een commercieel doel op basis van grondslag Gerechtvaardigd belang.

5. Referenties

Citaat AP:

.....

Wat niet als een gerechtvaardigd belang kwalificeert, is een algemeen belang van 'de samenleving' of iets dergelijks. Hierbij gaat het namelijk niet om een echt, concreet en rechtstreeks gerechtvaardigd belang van de verwerkingsverantwoordelijke of derde. Het is dan aan de wetgever om daarin te voorzien met concrete wetgeving.

² Ik weet niet of er nog meer principiële manieren van verwerken zijn voor de Verwerker. Niet nagevraagd is hoe het proces bij de Verwerker ingericht is. De Verwerker geeft echter aan te werken met grondslag a en f. Ook wordt verwerkt onder de grondslag van het CBS.

Uitzonderingen daargelaten, zoals verwerkingen voor de vrijheid van meningsuiting, journalistieke activiteiten, kunstuitingen, wetenschappelijke of literaire activiteiten, etc. Deze grondrechten zijn immers als zodanig wel opgenomen in wetgeving of jurisprudentie en dienen daardoor een wettelijk vastgelegd algemeen belang.

Wat ook niet als een gerechtvaardigd belang kwalificeert, is bijvoorbeeld: het enkel dienen van zuiver commerciële belangen, winstmaximalisatie, het zonder gerechtvaardigd belang volgen van het gedrag van werknemers of het (koop)gedrag van (potentiële) klanten, etc.

.....

Bron:

https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/normuitleg_gerechtvaardigd_belang.pdf

Documentatie EDM (in bezit FG):

- AVG Compliance EDM – Mei 2018(4)
- April 2019 Consubase_PDF-def(2)

Matrixian

- Raamovereenkomst met CBS.
- Mailtekst Matrixian :

Deze (openbare) bronnen zijn:

- De on-line telefoongidsen
- Kadaster registraties
- Kamer van Koophandel registraties
- Rechtspraak.nl registraties
- Ingekochte data van informatieleveranciers

Telefoonnummers komen uitsluitend van de on-line telefoongidsen en KvK registraties. De overige bronnen en de contactgegevens, ook zonder telefoongegevens, helpen ons met het verbeteren van de match van de persoonsgegevens.

De telefoonnummers uit de persoonsgegevens worden door onze klanten uitsluitend ingezet voor kwaliteitsverbetering en/of herstel van het contact met relaties voor niet commerciële doeleinden. Dat is de grondslag voor het Gerechtvaardigd Belang (opt-out) voor al het gebruik van de ingezette telefoonnummers.

Matrixian Group is nooit de partij die rechtstreeks met de personen of bedrijven in contact treedt en wij verzamelen daarom geen opt-in informatie voor onze

persoonsgegevens. Dat is aan onze klanten als gebruikers van de contactgegevens. De grondslag Toestemming is daarom op geen van onze records van toepassing.

Citaat AP:

Boete voor tennisbond vanwege verkoop van persoonsgegevens

Nieuwsbericht/3 maart 2020

Categorie:

- [Direct marketing](#)

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) legt tennisbond KNLTB een boete op van 525.000 euro voor het verkopen van persoonsgegevens. De KNLTB heeft in 2018 onrechtmatig tegen betaling persoonsgegevens van een paar honderdduizend van zijn leden verstrekt aan twee sponsors.

De Koninklijke Nederlandse Lawn Tennisbond (KNLTB) verstrekke de sponsors persoonsgegevens zoals naam, geslacht en adres, zodat zij een selectie van KNLTB-leden konden benaderen met tennisgerelateerde en andere aanbiedingen. De ene sponsor ontving persoonsgegevens van 50.000, de andere van meer dan 300.000 leden. Die sponsors benaderden een deel van die KNLTB-leden per post of telefoon.

Verkoop van persoonsgegevens

Voor elke verwerking van persoonsgegevens moet de organisatie die ze verwerkt zich kunnen beroepen op één van de zes grondslagen uit de AVG. Bijvoorbeeld dat degene om wie het gaat toestemming heeft gegeven voor die verwerking. Verkoop van persoonsgegevens zonder toestemming van de persoon achter de gegevens is doorgaans verboden. De KNLTB vond dat hij een gerechtvaardigd belang had bij verkoop van de gegevens. De AP is het daarmee niet eens en heeft geoordeeld dat KNLTB geen grondslag had om die persoonsgegevens door te geven aan de sponsors.

Klacht KNLTB over AP

Tijdens het onderzoek naar de KNLTB diende de tennisbond een klacht in tegen de AP, die de AP gegrond verklaarde. Die klacht ging over het optreden van AP-voorzitter Aleid Wolfsen in Nieuwsuur, op 17 december 2018. Daarin gaf Wolfsen aan dat de AP 'een sportbond' onderzocht. De AP heeft in reactie op deze klacht erkend dat zij in die uitzending de indruk heeft gewekt dat de handelwijze van KNLTB niet correct was, terwijl het onderzoek daarnaar nog liep. De KNLTB zag in die uitlatingen de schijn van vooringenomenheid en dat betreurt de AP. Op aanbeveling van de Nationale Ombudsman laat de AP hierbij weten dat de uitlatingen van Wolfsen ten onrechte vooruitliepen op de uitkomsten van het onderzoek.

Bezwaar KNLTB

De KNLTB heeft bezwaar gemaakt tegen het boetebesluit. De AP zal dit gaan beoordelen.

Bron AP:

<https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/nieuws/boete-voor-tennisbond-vanwege-verkoop-van-persoonsgegevens>

Artikelen in Trouw:

<https://www.trouw.nl/es-b5aeaa91>

en met name:

Handel in contacten raakt iedereen

Er is een hele industrie opgetuigd rond de verkoop van telefoonnummers en e-mailadressen. [De Europese privacywet blijkt hier maar beperkt tegen te beschermen.](#)